

ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ АСПЕКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Беньківський Володимир Олександрович

*кандидат юридичних наук, асистент,
асистент кафедри кримінально-правової політики
та кримінального права*

*Навчально-науковий Інститут права
Національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Базисне конституційне положення передбачене статтею 156 Конституції України забезпечує кожному обвинуваченому право на захист.

Дане положення є комплексним, а також професійно обґрунтовується і підтримується адвокатом обвинуваченого через ряд таких процесуальних прав як дача пояснення по пред'явленому обвинуваченню, надання доказів, заявлення клопотань по справі (провадженню) [1, с. 149]. Фахівцями з кримінального процесу підкреслюється, що головним принципом діяльності адвоката у разі правового супроводження у реалізації зазначених та інших прав обвинувачених є принцип законності.

Разом з тим, основний аспект діяльності адвоката – захист законних інтересів обвинуваченого у кримінальному правопорушенні.

Тобто, по суті відбувається представлення правової позиції обвинуваченого у кримінальному правопорушенні у межах кримінального процесу.

Дана правова позиція пов'язана на нашу думку з ступенем тяжкості вчиненого кримінального правопорушення а також, в окремих випадках з додатковими умовами визначеними Загальною частиною КК України.

Вищезазначена правова позиція обвинуваченого у кримінальному правопорушенні представлена адвокатом у формі «лінії захисту»; при цьому, на наш погляд, «лінія захисту» здійснювана адвокатом залежить від інкримінованого правопорушення: якщо кримінальне правопорушення є тяжким (зокрема, наприклад, ст. 121 або 187 КК України) або особливо тяжким (ст. 115 КК України) [2, с. 82], то «лінія захисту» має акцентуватися на процесуальних недоліках і упущеннях попереднього слідства (неналежний час проведення слідчих дій, неналежне оформлення процесуальних документів, протоколів тощо).

У випадку кримінальних проступків, вчинення правопорушень невеликої тяжкості (зокрема, наприклад, ст. 125 «Умисне легке тілесне ушкодження» або ст. 126 КК України «Побої та мордування») акцент лінії захисту адвоката повинен відбуватися на кваліфікації (правильності кваліфікації стороною обвинувачення) кримінального правопорушення, яке інкримінується обвинуваченому.

Окрема проблема виникає тоді, коли у межах КПК України та КК України передбачена медіація (медіаційна процедура).

Як вважає Бабій С.В. «медіація – це визнана світовою практикою процедура врегулювання спору за допомогою одного або кількох нейтральних посередників; при цьому роль посередника може виконувати адвокат [3, с. 307].

У даному випадку, на наш погляд, адвокат (зокрема, у відповідності зі ст. 46 КК України та відповідною статтею КПК України) повинен здійснювати не «лінію захисту» у чистому виді але займатися коригуванням, урівноваженням, узгодженням правових позицій особи, що обвинувачується у скоєнні кримінального правопорушення та потерпілого.

Це відносно новий аспект діяльності адвоката, який не має кінцевого комплексного, базисного (конституційного) законодавчого забезпечення.

Нарешті, необхідно звернути увагу на інтерпретаційний характер законної діяльності адвоката.

Як зазначалося вище, основним аспектом діяльності адвоката є захист законних інтересів обвинуваченого у кримінальному правопорушенні; тобто таких інтересів, які мають своє законодавче закріплення.

Водночас, існує ризик (обумовлений сутністю діяльності адвоката), що розуміння адвокатом так би мовити «поля законних інтересів» обвинуваченого буде ширшим ніж те, як дане поле визначається стороною обвинувачення. Це наслідок того, що адвокат повинен інтерпретувати фактичні обставини провадження завжди на користь обвинуваченого.

Одним з способів інтерпретації є «замовчування» тих чи інших обставин, зокрема, наприклад, при вчиненні багатоепізодних або вчинених у співучасті кримінальних правопорушень.

Виникає питання чи відповідає дана поведінка захисним вимогам закону.

Література:

1. Шибіко В.П. Кримінальний процес. Ідеї. Погляди. Думки. Вибрані праці. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 348 с.

2. Кримінальний кодекс України. Суми: ТОВ ВВП «Нотіс», 2025. 268 с.

3. Бабій С.В. Особливості участі адвоката у процедурі медіації / Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (10 листопада 2017 р., Одеса) / відп. ред. Н.М. Бажанова, Є.С. Хижняк. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 306-308.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-589-4-6>

ВТРУЧАННЯ ПРОКУРОРА В ГОСПОДАРСЬКИЙ, ЦИВІЛЬНИЙ ЧИ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУДОВИЙ ПРОЦЕС ЯК ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ СТОРІН

Белкін Леонід Михайлович

кандидат технічних наук,

старший науковий співробітник, адвокат

Одним із фундаментальних принципів правової держави є принцип рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом. Він закріплений у Конституції України та покликаний гарантувати справедливий розгляд справи, за якого жодна зі сторін не має процесуальних переваг. Проте участь прокурора у господарському, цивільному чи адміністративному судовому процесі нерідко ставить під сумнів дотримання цього принципу.

Прокурор за своєю правовою природою є представником державної влади, наділеним особливим статусом, авторитетом та широкими процесуальними повноваженнями. Його втручання у судові спори порушує баланс між учасниками процесу, адже інша сторона не має рівнозначних ресурсів чи впливу. Втручання прокурора змінює саму природу процесу, оскільки його позиція часто сприймається судом як більш вагома, ніж аргументи звичайного учасника справи. Це підриває довіру до суду як до неупередженого органу правосуддя.

Європейський Суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) неодноразово вказував, що участь прокурора в судовому провадженні поза межами кримінального процесу, незалежно від існуючих законодавчих гарантій неупередженості та об'єктивності цього органу, допускається як виняток, оскільки така участь на боці однієї із сторін може негативно сприйматися в суспільстві, в тому числі, через існування загрози